

DE BOSTUIN

*brochure voor
de toekomstige
bewoners van
de nieuwe wijk
Achter 't Holthuis*

Achter 't Holthuis is geïnspireerd op het bestaande landschap. De nieuwe wijk ligt in een cultuurhistorisch, ecologisch en landschappelijk zeer waardevol gebied. Door bij het ontwerp aan te sluiten op de lijnen en elementen in het bestaande landschap ontstaat als vanzelf een versmelting van oud en nieuw. Het karakter van het bestaande wordt gebruikt door het nieuwe.

Achter 't Holthuis ligt tussen de landgoederen 't Holthuis en Hackfort-Veenhuis. De opzet van de nieuwe wijk is hierop geënt, het plan heeft de uitstraling van een nieuw landgoed. De dragers van de wijk zijn nieuwe eikenlanen. De hieraan liggende woonvelden worden afgewisseld met bosstroken. De eikenlanen en de bosstroken zorgen samen voor een bosachtige woonomgeving. Bestaande waardevolle elementen als solitaire bomen, bomenlanen en houtwallen dragen bij aan de groene uitstraling van de nieuwe wijk.

Ecologische structuren

Rond Twello ligt een reeks landgoederen en andere landschappelijke elementen die tezamen een ring vormen. Achter 't Holthuis vormt in deze ringstructuur een belangrijke aanvullende schakel. De bosstroken en bomenlanen vormen de verbindende schakel tussen de bossen op de landgoederen Hackfort-Veenhuis en 't Holthuis. Ze dienen als migratieroutes waarlangs kleine zoogdieren, vlinders en vogels zich eenvoudig door het gebied kunnen bewegen. Met name voor dieren, maar ook planten die houden van een bosrijke omgeving is Achter 't Holthuis erg belangrijk.

Door Achter 't Holthuis wordt ook de relatie tussen de Landgoederen zone rond Twello en het Fliertdal versterkt. Deze relatie is met name voor amfibieën belangrijk. Rond Twello bevinden zich enkele ecologische kerngebieden van de beschermde knoflookpad en kamsalamander. Vanuit deze kerngebieden verspreiden de amfibieën zich langs migratieroutes door het gebied. Het is van belang dat langs de routes regelmatig gebiedjes met vochtige tot natte

*Op zonnige plekjes de nectarplanten op
achteraf gelegen plekjes de brandnetels;
de dagpauwoog is u dankbaar, de
beloning is het kleurenspeel.*

INLEI

Onder natuurlijke omstandigheden ontwikkelt begroeiing zich via een reeks fasen die horen bij de groeiomstandigheden van de plek. Deze zogenoemde successie begint bij de pioniersbegroeiing en eindigt bij de climaxbegroeiing.

Als door omstandigheden de bestaande begroeiing verdwijnt ontstaat er meestal een situatie van onbegroeide, kale grond. Deze fase kenmerkt zich door een grote mate van onrust in de bodem, er heerst grote dynamiek. Deze dynamische omstandigheden zijn ideaal voor een pioniersbegroeiing. Het betreft hier vooral 1-jarige en 2-jarige soorten. Voorbeelden hiervan zijn klaproos en kamille. Deze fase is goed te vergelijken met de fase waarin de tuin wordt aangelegd. In plaats van leuke klaprozen zien we echter brandnetels.

Als na verloop van tijd de bodem wat meer tot rust komt worden deze pioniersoorten vervangen door een grasachtige begroeiing. In deze fase krijgen verschillende soorten grasachtigen de overhand.

De grasvegetatie zal op den duur zorgen voor een nagenoeg gesloten bodem. Met als gevolg een nog grotere mate van rust in het systeem. Hierdoor ontstaan omstandigheden waaronder ook kruidachtige vaste planten gedijen. Het gras zal langzaam worden vervangen door een begroeiing van opgaande kruiden, de zogenaamde ruigte. Deze ruigte bestaat uit vaak opvallend bloeiende planten als gewone berenklauw, St.-Janskruid en fluitenkruid. Ook deze fase zouden wij in de tuin met liefde

overslaan. Door goede aanplant en vooral niet te veel onderhoud is dit redelijk te bereiken.

Struiken krijgen, door de bescherming die de ruigtekruiden bieden, in deze fase de kans zich te vestigen. Onder andere braam, vlier en verschillende soorten bottelrozen zorgen voor een houtige, vaak stekelige begroeiing die ook gedurende de winter structuur houdt en bescherming biedt.

Deze bescherming biedt mogelijkheden voor de vestiging van snelgroeïende boomvormende struiken als lijsterbes, meidoorn, wilg en els. Hiermee is de fase van de climaxbegroeiing ingezet. Deze fase leidt tot de vestiging van langzaam groeiende boomvormers als eik, beuk en linde. De bosfase is in alle natuurlijke omstandigheden in Nederland het eindstadium van de successie.

De mate waarin genoemde processen zich ook daadwerkelijk afspelen in een natuurlijke tuin is afhankelijk van de wijze waarop de aanleg en onderhoud van de tuin geschieden. Bovengenoemde successie zal in natuurlijke omstandigheden een periode van vele jaren beslaan. In de meeste gevallen zal echt bos er ongeveer 200 jaar over doen om vanzelf te ontstaan. Goede reden om hier en daar het proces wat te versnellen. Dit kan ook zeker door het treffen van de juiste maatregelen op het juiste moment. Door een gerichte aanleg en slim, vooral niet te veel, onderhoud kan een mooie bostuin in slechts een paar jaar tijd worden bereikt.

WERP

De bostuin kenmerkt zich door terughoudend kleurgebruik. In de herfst is van deze terughoudendheid weinig te merken. Kleuren spatten van het pallet, helaas duurt dit bij ons niet lang maar prachtig is het.

Rommeltje? Chaos? Of toch? Perfecte harmonie!

Bij het maken van een ontwerp voor de bostuin komen verschillende aspecten aan bod. Kennis van de natuurlijk opbouw van de beplanting van een bos is handig om een zo natuurlijk mogelijk beeld te kunnen creëren. Kleuren, vormen en materiaalsoort bepalen daarnaast of een tuin een bosgevoel geeft of niet. Het is onmogelijk vooraf te zeggen wat precies wel en precies niet goed werkt. Hierbij geldt het adagium "al doende leert men". Eigenlijk is het ook wel prettig dat het recept voor een geslaagde bostuin niet te geven is. Het is een beetje pionieren maar dat maakt het wel spannend. Om toch enig houvast te geven kan wel een aantal basisingrediënten worden genoemd.

Beplanting

Om een bos te maken moet een natuurlijk ogende beplanting gekozen worden. Hierbij kan inheems materiaal worden gebruikt maar dit hoeft niet. Omdat terughoudendheid wordt betracht met het gebruik van kleur zal op een andere wijze variatie in beplantingskeuze moeten worden aangebracht. Het accent kan daarbij liggen op het zoeken naar subtiele variatie in bladvorm en kleur.

Bomen

Het beeld van de 'Bostuin' wordt in eerste instantie bepaald door de bomen. Dit kunnen, als de tuin voldoende groot is, grote bomen zijn, maar ook kleinere bomen leveren een bijdrage aan de bossfeer. Bij de keuze van de boom moet ook worden gedacht aan de schaduw die de boom oplevert.

ONDER

Bij het onderhoud van de tuin moet altijd worden bedacht dat alles wat in de tuin wordt gebruikt uiteindelijk in de bodem en het grondwater terecht kan komen. Daarom is het ongewenst chemische onkruidbestrijdingsmiddelen en insecten verdelgingsmiddelen te gebruiken. Blijft dus wel het probleem van onkruid en ongedierte.

Omggaan met onkruiden en ongedierte in een natuurtuin vraagt een totaal andere instelling dan gebruikelijk bij tuinbezitters. Voor een natuurtuinier bestaan onkruiden eigenlijk niet, in een natuurlijke tuin komen alleen kruiden voor. Sommige kruiden zijn op bepaalde plaatsen gewenst en op andere niet. Ongewenste kruidengroei kan worden verwijderd waar dit storend is, op niet storende plekken kunnen ongewenste kruiden blijven staan. Daarbij komt dat alle kruiden die in Nederland in het wild voorkomen onderdeel zijn van een eco-systeem en daarin vaak een belangrijke rol vervullen. Voorbeeld van zo'n ecologisch belangrijk kruid is de brandnetel. Bijna nergens kan dit kruid als gewenst worden beschouwd, maar zonder brandnetels ook geen dagvlinders. Vrijwel alle soorten Nederlandse dagvlinders leggen hun eieren op de brandnetel. Voor veel mensen is de aanwezigheid van vlinders in een tuin toch een groot genoegen.

Eenzelfde verhaal geldt ten aanzien van ongedierte. Natuurlijk zijn muggen niet leuk maar ze vormen wel het hoofdvoedsel van de vleermuis en de zwaluw. Luis of rups in je planten kan echt een probleem zijn maar koolmeesjes voeren ze aan hun kinderen. Zo zijn er nog talloos veel voorbeelden van eten en gegeten worden in de natuurtuin. Het is zaak te zoeken naar evenwicht in de tuin, wordt dit bereikt dan zullen zich normaal gesproken geen ernstige plagen meer voordoen.

Soms is niets doen de beste actie.

Het resultaat is een gemengde bodembedekking met veel variatie in bladvorm en kleur. De beplanting sluit de bodem volledig af en remt de groei van ongewenste kruiden.

Lijst met bomen, heester en vaste planten die geschikt zijn om te gebruiken in de bostuin.

Alle genoemde planten gedijen prima in de schaduw of de halfschaduw

* bij voorkeur geleid

Bosbomen

<i>Acer campestre</i>	veldesdoorn, Spaanse Aak
<i>Acer pseudoplatanus</i>	gewone esdoorn
<i>Alnus glutinosa</i>	zwarte els
<i>Betula pendula</i>	ruwe berk
<i>Betula pubescens</i>	zachte berk
<i>Carpinus betulus</i>	haagbeuk
<i>Malus domestica</i>	wilde appel
<i>Ostrya carpinifolia</i>	hopbeuk
<i>Prunus avium</i>	wilde kriek
<i>Pyrus communis</i>	wilde peer
<i>Quercus palustris</i>	moereseik
<i>Quercus robur</i>	zomereik
<i>Robinia pseudoacacia</i>	gewone acacia
<i>Tilia vulgaris</i>	linde

Fruïtbomen

<i>Castanea sativa</i>	tamme kastanje
<i>Cydonia oblonga</i>	kweepeer
<i>Ficus carica</i>	vijg *
<i>Juglans nigra</i>	zwarte walnoot
<i>Juglans regia</i>	gewone walnoot, okkernoot
<i>Malus hybriden</i>	appel
<i>Mespilus germanica</i>	mispel
<i>Morus nigra</i>	zwarte moerbeï
<i>Prunus armeniaca</i>	abrikoos *
<i>Prunus dulcis</i>	amandel *
<i>Prunus hybriden</i>	kers
<i>Prunus hybriden</i>	pruim
<i>Prunus persica</i>	perzik *
<i>Pyrus communis</i>	peer

Opgaande heesters

<i>Amelanchier lamarckii</i>	krenteboompje
<i>Aronia melanocarpa</i>	appelbes
<i>Cornus mas</i>	gele kornoelje
<i>Cornus sanguinea</i>	rode kornoelje

<i>Corylus avellana</i>	hazelaar
<i>Crataegus monogyna</i>	meidoorn
<i>Euonymus europaeus</i>	kardinaalsmuts
<i>Ilex aquifolium</i>	hulst
<i>Ligustrum vulgare</i>	liguster
<i>Prunus spinosa</i>	sleedoorn
<i>Rhamnus catharticus</i>	wegedoorn
<i>Rhamnus frangula</i>	vuilboom, sporkehout
<i>Rhododendron hybr.</i>	rhododendron
<i>Rosa canina</i>	hondsroos
<i>Sambucus nigra</i>	gewone vlier
<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos

Kruipende of klimmende heesters

<i>Clematis montana</i>	bosrank
<i>Hedera helix</i>	klimop
<i>Humulus lupulus</i>	hop
<i>Hydrangea petiolaris</i>	klimhortensia
<i>Lonicera periclymenum</i>	kamperfoelie
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	wild wingerd
<i>Wisteria sinensis</i>	blauwe regen

Kleinfruit

<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	beredruif
<i>Corylus avellana species</i>	hazelnoot
<i>Fragaria ananassa</i>	aardbei
<i>Ribes nigrum species</i>	zwarte bes in soorten
<i>Ribes rubrum species</i>	rode bes in soorten
<i>Ribes rubrum species</i>	witte bes in soorten
<i>Rubus fruticosus</i>	wilde braam
<i>Rubus idaeus</i>	framboos
<i>Rubus phoenicolasius</i>	Japanse wijnbes
<i>Vaccinium corymbosum</i>	blauwe bes, Amerikaanse bosbes
<i>Vaccinium macrocarpon</i>	cranberry
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blauwe bosbes
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	Rode bosbes, vossebes
<i>Vitis species</i>	druif